

ČESKÝ JAZYK

5

1.

Ve které z následujících možností jsou názvy měst správně seřazené podle abecedy?

- (A) Praha, Pardubice, Přerov, Přelouč, Příbram
- (B) Pardubice, Praha, Přelouč, Přerov, Příbram
- (C) Pardubice, Praha, Přerov, Přelouč, Příbram
- (D) Pardubice, Praha, Příbram, Přelouč, Přerov

2.

Ve které z následujících vět je **chybně** použita předložka *s/z*?

- (A) Dnes se na mě dědeček z babičkou trochu zlobili.
- (B) Neposlouchal jsem, vylezl na strom a pak jsem z něj spadl.
- (C) Z toho pádu se mi motala hlava a museli jsme do nemocnice.
- (D) S mými prarodiči je na venkově veselo.

3.

Která z následujících možností obsahuje mluvnickou nebo pravopisnou **chybu**?

- (A) O Velikonocích pojedeme do Vídně.
- (B) Cestou se zastavíme na jižní Moravě.
- (C) S Rakušany budu mluvit německy.
- (D) Musím si procvičit Německý jazyk.

4.

Ve které z následujících možností jsou obě uvedená slova dvojslabičná?

- (A) doučit, krk
- (B) koule, prstýnek
- (C) krček, bouřka
- (D) použít, mlhavý

5.

Ve které z následujících vět jsou všechna slova obsahující *y/ý* nebo *i/í* napsána mluvnicky a pravopisně správně?

- (A) Mínlý víkend jsme navštívili starou zříceninu a blízky mlín.
- (B) Cesta byla náročná, a tak jsme postupovali hlemíždím tempem.
- (C) Mysleli jsme, že zde žijí vzácní netopyři, ale mýlili jsme se.
- (D) Viděli jsme myši, slepiše, luční kobylky, ale zahlédli jsme i zmiji.

6.

Za oknem jedoucího vlaku se rychle střídaly _____.

Který z následujících výrazů je nutno doplnit na vynechané místo v uvedené větě, aby byla napsána mluvnicky a pravopisně správně?

- (A) chodci
- (B) města
- (C) nádraží
- (D) stanice

7.

Která z následujících vět je napsána mluvnicky a pravopisně správně?

- (A) Narýsuj pravoúhlý trojúhelník ABC.
- (B) Pučíš mi tu novou knihu o úhořích?
- (C) Budeš moci přijít večer na sraz do ústavu?
- (D) V sobotu se celý náš oddíl zúčastní soutěže o nejlepší masku.

8.

Která z následujících vět je napsána mluvnicky a pravopisně správně?

- (A) Doprava je z důvodu opravy silnice odkloněna.
- (B) Nejez tolik slatkého, vezmi si raději více ovoce.
- (C) Nenos vysoké podpatky, budou tě bolet nohy.
- (D) Proč se tu ještě povaluje ta slubka od banánu?

9.

Ve které z následujících možností může mít podtržené slovo v souvislostech celého sdělení více významů?

- (A) Dnes přivezli kolo, uklid' ho do sklepa.
- (B) V cukrárně mi prosím kup věnečky.
- (C) Umyj tu tabuli mokrou houbou.
- (D) Ukáží ti na fotkách ten horský štit.

10.

Ve které z následujících vět **není** podtržený podmět a přísudek?

- (A) Brzy se tam nastěhovali jejich obyvatelé.
- (B) Ti si na novém místě rychle zvykli.
- (C) Některé věci jim ale stále chyběly.
- (D) Všichni postrádali městské supermarkety.

11.

Ze které z následujících skupin slov **nelze** vytvořit smysluplnou větu, jestliže je nutné vždy použít všechny výrazy z dané skupiny právě jedenkrát?

- (A) DĚTÍ – PŘÍHODÁCH – VYPRÁVÍ – PŘÍBĚH – O – MALÝCH – NEOBYČEJNÝCH
 (B) K BABIČCE – RODIČE – POSLALI – DĚDEČKOVI – O PRÁZDNINÁCH – JE – A
 (C) BYLO – STAVENÍ – ZÁKOUTÍ – MĚLO – A – STARÉ – ZAJÍMAVÝCH – SPOUSTU
 (D) FARMĚ – SOUSEDNÍ – NEOCHOČENÝMI – NA – CHOVALI – ZVÍRATA – DOMÁCI

12.

Můj bratr sleduje večer na obloze polohu Měsíce i hvězd.

Kterým z následujících výrazů lze rozvinout podmět uvedené věty tak, aby vzniklé spojení mělo smysl?

- (A) pozorně
 (B) vzdálených
 (C) ztemnělé
 (D) zvědavý

13.

Která z následujících skupin slov obsahuje pouze zájmena?

- (A) jejich – onen – tamten
 (B) nikdo – tehdy – žádný
 (C) já – takový – jiný
 (D) jenž – už – který

14.

Ve které z následujících možností je k slovesnému tvaru před pomlčkou přiřazen mluvnický a pravopisně správný tvar jeho infinitivu?

- (A) jdou – chodit
 (B) meleš – mlít
 (C) trpím – trpjet
 (D) seju – sázet

15.

Byli bychom velmi rádi, _____ nás kontaktovali na naši e-mailové adrese.

Který z následujících výrazů je nutné doplnit na vynechané místo, aby souvětí bylo napsáno mluvnický a pravopisně správně?

- (A) kdybyste
 (B) kdy byste
 (C) kdyby jste
 (D) kdy by jste

16.

Který z následujících zákazů obsahuje sloveso v rozkazovacím způsobu?

- (A) Zde nekouřit!
 (B) Zde nekuřte!
 (C) Kouření zakázáno!
 (D) Zákaz kouření!

TEXT K ÚLOHÁM 17 AŽ 19

Z Tramtarie nám došla radostná zpráva, že tamní tradiční závod do skleněného vrchu skončil vítězstvím našeho závodníka Honzy ze Lhoty, který se tak stal držitelem putovní půlky království. Vylezl na horu novým stylem zvaným „po čtyřech“ o celou desetinu vteřiny před favoritem, princem Bajajou. Senzací závodu byla diskvalifikace loňského vítěze a obhájce titulu rytíře Aladára, který uklouzl a sjel dolů po břiše, což pravidla nedovolují.

17.

Které z následujících slov nejpřesněji vystihuje význam slova *diskvalifikace* z uvedeného textu?

- (A) prohra
 (B) zařazení
 (C) vyloučení
 (D) ztráta

18.

Které z následujících tvrzení přímo vyplývá z uvedeného textu?

- (A) Princ Bajaja vyhrál závod do vrchu o desetinu vteřiny.
 (B) Rytíř Aladár byl bohužel poslední i letos.
 (C) Závod do skleněného vrchu se konal v Tramtarii.
 (D) Honzu ze Lhoty ze závodu vyloučili kvůli novému stylu.

19.

Které z následujících slov z uvedeného textu obsahuje předponu?

- (A) našeho
 (B) půlky
 (C) vítězstvím
 (D) skončil

TEXT K ÚLOHÁM 20 AŽ 23

Povrch planety Merkur je pokrytý miskovitými prohlubeninami, které nazýváme krátery. ▲ Vznikly před miliony let, když na planetu padaly asteroidy. Podobným způsobem vznikly krátery i na jiných planetách. ◆ Zkus si vytvořit svou vlastní kráterovou krajinu. ▼ Potřebuješ k tomu větší plochou nádobu, mouku a předměty různého tvaru a velikosti, jako drobné kameny nebo kuličky. ♪ To budou tvoje asteroidy. Nasyp do nádoby 5cm vrstvu mouky. Povrch uhlad' lžící. To bude tvoje „pokusná krajina“. Polož nádobu na podlahu a podlož ji novinami. Pak se postav na stůl nebo stoličku a pouštěj svoje „asteroidy“ na svoji „krajinu“. Všimni si, že různé velké asteroidy vytvářejí krátery různých velikostí. Větší asteroidy vytvoří krátery širší a hlubší. Zkus také házet asteroidy tak, aby létaly různou rychlostí – ty rychlejší dají vznik mohutnějším kráterům.

20.

Které z následujících tvrzení **nevyplývá** z uvedeného textu?

- (A) Miskovité prohlubeniny na povrchu Merkuru byly vytvořeny asteroidy.
- (B) Pro pokus potřebuješ nádobu, mouku, lžící a drobné předměty.
- (C) Menší asteroidy vytvoří krátery užší a delší než asteroidy větší.
- (D) Rychleji letící předměty vytvoří mohutnější prohlubeniny než pomaleji letící předměty.

21.

Který z následujících symbolů označuje místo v uvedeném textu, ve kterém by bylo nejvhodnější rozdělit text do dvou odstavců?

- (A) ▲
- (B) ◆
- (C) ▼
- (D) ♪

22.

Která z následujících možností nejpřesněji popisuje jev označovaný v uvedeném textu slovním spojením *miskovitá prohlubenina*?

- (A) hluboká miska ve tvaru prohlubně
- (B) prohlubenina vyhrabaná miskou
- (C) miska s prohloubeným otvorem
- (D) prohlubeň, která má tvar misky

23.

Jírka popisoval pokus z uvedeného textu vlastními slovy. Ve které z následujících možností je celé Jirkovo vyjádření spisovné?

- (A) Zkusil jsem si sám udělat povrch planety s dírama.
- (B) Potom jsem házel ty věcičky z výšky do mísy s moukou.
- (C) No a ty dělaly různě velký a různě hluboký krátery.
- (D) Čím sem házel rychlejš a silnějš, tím byly d'oury větší.

TEXT K ÚLOHÁM 24 AŽ 28

Jak se rodí večerníčky

Chtěli byste se dozvědět, kolik dá práce, než se na filmovém plátně nebo v televizi začnou pohybovat vaše oblíbené večerníčkové postavičky? Přijďte se podívat na výstavu Jak se rodí večerníčky.

Můžete se těšit na ukázky loutek a drobných scén téměř ze 30 filmů, které byly natáčeny ve zlínských filmových ateliérech během posledních 65 let.

V interaktivní části je připravena spousta zábavy nejen pro děti. Ti, kteří chtějí více proniknout do tajů příprav animovaného filmu, si mohou vyzkoušet práci výtvarníka na prosvětlovacím stole nebo nakreslit svůj příběh do obrázkového scénáře, který předchází každému loutkovému či kreslenému filmu.

Nejmenší návštěvníci si mohou zahrát velké dřevěné pohádkové pexeso, pohrát si s loutkami či si poskládat večerníčkovskou čepici.

Výstavu připravili pracovníci Dětského muzea v Brně v roce 2007 a od té doby ji zapůjčují různým institucím.

24.

Kterou z následujících informací je třeba do úvodního textu doplnit, aby bylo možné výstavu navštívit?

- (A) Pokolikáté se výstava koná.
- (B) Zda je možné si na výstavě hrát.
- (C) Zda musejí být děti v doprovodu dospělé osoby.
- (D) Kdy a kde se výstava koná.

25.

Které z následujících tvrzení o výstavě *Jak se rodí večerníčky* přímo vyplývá z uvedeného textu?

- (A) Byla připravena v Brně v Dětském muzeu.
- (B) Mapuje vývoj loutek v Čechách během 65 let.
- (C) Je pouze o animovaném filmu.
- (D) Je určena jen dětem.

26.

Které z následujících slovních spojení z uvedeného textu obsahuje slovo zdrobnělé?

- (A) ukázky loutek
- (B) Dětského muzea
- (C) oblíbené postavičky
- (D) nejmenší návštěvníci

27.

Chceš jít odpoledne na výstavu o tom, jak vznikají večerníčky?

Která z následujících odpovědí na uvedenou otázku tazatele zdvořile odmítá a vysvětluje proč?

- (A) Uvidím, ale váhám, večerníčky jsou tak pracné.
- (B) Možná, vypadá to zajímavě, ale ještě nevím.
- (C) Proč? Já se o film nezajímám.
- (D) Díky za nabídku, ale jdeme s kamarádem do kina.

28.

Chtěli byste se dozvědět, kolik dá práce, než se na filmovém plátně nebo v televizi začnou pohybovat vaše oblíbené večerníčkové postavičky?

Který z následujících účelů má nejspíše uvedená otázka z úvodního textu?

- (A) informovat o 30 animovaných filmech
- (B) vzbudit u čtenáře zájem o obsah textu
- (C) pozvat čtenáře do Dětského muzea v Brně
- (D) nabídnout spolupráci na obrázkovém scénáři

29.

večerníček, -čku m (6. mn. -ích, -ách) *večerní pořad pro děti*: televizní v-y

(Slovník spisovné češtiny)

Které z následujících tvrzení o slovu *večerníček* přímo vyplývá z uvedeného textu?

- (A) Píše se s velkým počátečním písmenem.
- (B) Je přivlastňovacím přídavným jménem.
- (C) V 6. pádě množného čísla má dva možné tvary.
- (D) Je to slovo zdrobnělé.

TEXT K ÚLOHÁM 30 A 31

Když rodiče, utrmácení celodenním shonem, usnuli u televize, vydali se neposlušní kluci k tajemné zřícenině za městem. Byl právě úplněk, nejvhodnější doba pro hledání pokladu.

30.

Které z následujících slov z uvedeného textu vzniklo skládáním (tj. obsahuje dva kořeny)?

- (A) celodenní
- (B) nejvhodnější
- (C) utrmácení
- (D) zřícenina

31.

Kterým z následujících výrazů **nelze** nahradit slovo *utrmácení* v úvodním textu, protože by se změnil smysl sdělení?

- (A) unavení
- (B) vysílení
- (C) zoufalí
- (D) zmožení

TEXT K ÚLOHÁM 32 AŽ 34

Než začne budík
řvát jak sýček,
udělám s balonem
pár kliček,
než chladný vítr
zafičí,
vyloupnu hřiba

ještě než prodlouží se
stíny,
přeplavu rybník
z poloviny,
a pak –
jó, prázdniny,
jste v háji!
Ukončete nástup,
dveře se zavírají!

32.

Kterou z následujících možností je nutno doplnit na vynechané místo v uvedené básni, aby byl zachován rým a sdělení bylo smysluplné?

- (A) z lesní mýtiny
- (B) než vyklíčí
- (C) v mechu schovaného
- (D) z jehličí

33.

Která z následujících možností je nejvhodnějším nadpisem k uvedené básni?

- (A) Jdeme do lesa
- (B) Na konci prázdnin
- (C) Těšíme se do školy
- (D) Konečně prázdniny

34.

Který z následujících veršů z uvedené básně využívá oslovení?

- (A) než začne budík řvát jak sýček
- (B) přeplavu rybník z poloviny
- (C) ukončete nástup, dveře se zavírají
- (D) jó, prázdniny, jste v háji

35.

Kterou z následujících možností **nelze** nahradit jediným zájmenem oni?

- (A) naši sousedé
- (B) moji spolužáci
- (C) psi a kočky
- (D) já a můj kamarád Kuba

36.

Jeho rozhodnutí bylo ukvapené.

Který z následujících výrazů má **jiný** význam než slovo *ukvapené*?

- (A) nerozvážené
- (B) promyšlené
- (C) unáhlené
- (D) zbrklé

37.

Podle pravidel si každý z hráčů vylosuje jedno téma, které nesmí nikomu prozradit.

Který z následujících slovních druhů **není** obsažen v uvedené větě?

- (A) příslovce
- (B) číslovka
- (C) sloveso
- (D) zájmeno

38.

Který z následujících pracovníků se obvykle **nepodílí** na divadelním představení?

- (A) osvětlovač
- (B) režisér
- (C) kameraman
- (D) kostymér

39.

hláskosloví..... s. 7

tvarosloví..... s. 30

tvoření slov..... s. 52

význam slov..... s. 70

skladba..... s. 86

pravopis..... s. 142

Na které z následujících stran se v učebnici může podle uvedené části jejího obsahu nalézat poučení o skloňování zájmen?

- (A) na straně 12
- (B) na straně 44
- (C) na straně 68
- (D) na straně 92

40.

Dostal jsem za vysvědčení štěně a hledám kamaráda, který má také štěně a s nímž bychom mohli chodit pejsky společně venčit do parku. Bydlím blízko kulturního domu.

Budu rád, když mi zavoláš.

Těšíme se na společné procházky.

Kája a Brok

Uvedený inzerát je uveřejněn v kulturním domě. Kterou z následujících informací jeho autor nejspíše zapomněl do inzerátu napsat?

- (A) e-mailovou adresu
- (B) své příjmení
- (C) jméno pejska
- (D) telefonní číslo

Zdroje použitých textů

Text k úlohám 17 až 19: Štíplová, L. *Pohádky na týden a hrátky každý den*. Praha: Euromedia Group k. s. – Knižní klub, 2008, s. 34.

Text k úlohám 20 až 23: Stottová, Carole. *Noční obloha*. Bratislava: Vydavateľstvo Slovart, 1994, překlad z anglického originálu (Londýn 1993) RNDr. Bochníček Závíš, s. 35. Upraveno.

Text k úlohám 24 až 28: <http://www.abicko.cz/clanek/system-co-kde-kdy/11474/jak-se-rodí-vecernicky-valasske-mezirici.html>. Cit. 25. 8. 2012.

Text k úloze 29: *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. Praha: Academia, 1994.

Text k úlohám 30 a 31: autorský text

Text k úlohám 32 až 34: Borská, I., Štuka I. *Říkadla a šeptánky*. Praha: Albatros, 1989.